

Impressies van de kampioenschappen in Leiden en Reno

JAN LOUWMAN

In deze bijdrage geef ik mijn impressies van het negende computerschaakkampioenschap te Leiden en het twintigste ACM-toernooi in Reno (USA), het computerschaakkampioenschap van Noord-Amerika. In beide toernooien speelde ik met het schaakprogramma Rebel van Ed Schroder, gelijk aan het Mephisto Polgar programma, mee. Beide toernooien hadden de goede sfeer gemeen, maar er was ook een verschil: de organisatieopzet in Leiden was superieur aan die in Reno. Verschil was ook, dat het toernooi in Reno

Leiden

De prettige sfeer onderling is althans voor mij een extra stimulans om in dit toernooi met het programma van Ed mee te spelen. Rebel toonde zich dit jaar wel heel erg superieur door met twee punten voorsprong, ongeslagen, kampioen te worden. "Aartsrivaal" Quest van Frans Morsch kwam er dit jaar niet aan te pas en het is ook een primeur in de NK serie, dat de kampioen met twee punten voorsprong eerste werd. Toch zijn er twee verklaringen voor deze opmerkelijke suprematie. De eerste is, dat het nieuwe programma van Ed een duidelijke doorbraak is. De tweede is dat het deelnemende programma van Frans een nog niet geheel gereed zijnde nieuwe versie was met een opmerkelijk nieuwe opzet; dit programma rekent volledig selectief! Met een dergelijk programma in opbouw deel te nemen, houdt veel risico's in. Dus was het weer eens stuivertje wisselen met nu Ed op de troon.

In tegenstelling tot wedstrijdleider Harry Parson, die van mening was dat er over de hele linie dit jaar beter werd gespeeld dan vorig jaar vind ik, dat dit nu juist niet het

geval was. Ten opzichte van 1987 werd in 1988 gemiddeld wel duidelijk winst geboekt, met als duidelijke voorbeelden Kallisto en The King, terwijl Pallas en Pionier veelbelovend leken. Dit jaar 1989 bleek Kallisto weinig of geen vorderingen te hebben gemaakt, stelden Pallas en Pionier duidelijk teleur en boekte alleen The King vooruitgang. Het programma Prochess van Tom Pronk kan wellicht voor de toekomst iets beloven en de betere prestaties van Dappet waren voor mij niet zo indrukwekkend, omdat die beter prestaties vooral steunden op openingsvallen voor de tegenstanders. Daar slaagden Dap en Peter wel in, zij het niet tegen de echte toppers. Rebel en Quest zijn immers veel te sterk voor Dappet. Sorry, Dap en Peter, in jullie spel zag ik slechts weinig verbetering, al waren de openingsvallen de moeite waard en dat is ook een prestatie.

Wim van Beusekom met zijn programma Tobber bleek allesbehalve te tobben. Hij kreeg van mij persoonlijk de aanmoedigingsprijs uitgereikt in de vorm van een goede testcomputer. Ik ben van plan dit elk jaar te doen voor de programmeur, die een bijzondere prestatie heeft geleverd. Wim heeft dit jaar zulks zeker gedaan. Met erg weinig "know how" en onder moeilijke omstandigheden heeft hij iets heel aardigs in elkaar gedraaid. Dat kan in de toekomst zeker iets goeds worden, al is de weg daarheen erg lang en vol hindernissen.

Wat mij dit jaar ook deugd deed? Dat veel meer bezoekers ons NK bezochten dan de laatste jaren, vooral de laatste wedstrijddag. Volgend jaar dus het tiende jubileumtoernooi! Daarvoor zijn er bijzondere plannen. Van harte hoop ik, dat er iets bijzonders uit de bus komt. Dit jaarlijks terugkerend evenement verdient het, als zonder twijfel het best georganiseerde computerschaaktoernooi ter wereld; toevallig kan

Jan Louwman: Impressies van de kampioenschappen in Leiden en Reno (Mephisto Polgar)

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 6 – december 1989) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

ik dit een beetje beoordelen, omdat ik praktisch alle soortgelijke toernooien in de wereld bijwoon. De CSVN, die naar mijn oordeel een heleboel zaken verkeerd aanpakt, munt wel uit in de organisatie van dit jaarlijkse NK. Daar kunnen de ICCA en de organisatoren van het jaarlijkse ACM toernooi een voorbeeld aan nemen. De bulletins waren er steeds en snel. Harry Gielen kreeg hiervoor dit jaar steun van twee assistenten, Jeroen Noomen en Wim van de Pol. Op naar het tiende vervolg in 1990 en voor mij staat vast, dat Rebel in 1990 zeker geen twee punten voorsprong op concurrent Quest kan realiseren. Frans weet wat hem te doen staat en Ed mag proberen mijn ongelijk aan te tonen!

Reno

Het twintigste ACM computerschaaktoernooi kende veel spanning met aanvankelijk Rebel in de hoofdrol en aan het einde Mephisto (Richard Lang) op de voorgrond. Er speelde tien programma's mee, vier micro's en zes min of meer giganten. Helaas ontbraak ook hier Fidelity, waarom toch? Met Rebel reizend was ik beide keren 24 uur aan de reis kwijt. De computer in mijn handbagage, gelet op de trieste ervaringen voor het WK toen mijn bagage met computer tweemaal zoekraakte. Dat nooit meer! Reno staat evenals Las Vegas bekend om zijn vele casino's. Gigantisch zoveel gokapparatuur daar in tienduizendvoud staat opgesteld. Die paar deelnemende schakcomputers verbleekten tussen al dat gokspul.

Meerdere Mainframe-programma's zijn tegenwoordig inferieur aan goede micro's, dat bleek in Reno duidelijk. Deep Thought is ondanks de daar geleden nederlaag tegen micro Mephisto nog onaantastbaar, Hitech tegenwoordig nog maar net en Cray Blitz alsmede Sun Phoenix leggen het tegen Mephisto (Portorose) en Rebel (Polgar) inmiddels af. Wel dient te worden opgemerkt, dat de Portorose met een zeer snelle 68030 hardware speelde met 4 Megabyte

hashtables en de Polgar met 18 MHz 6502. In dit toernooi wordt altijd 's avonds en 's nachts gespeeld, omdat de mainframe programma's overdag niet over hun gigantisch grote apparatuur kunnen beschikken. Duurt een partij lang, dan neemt iedereen, behalve de deelnemers, de benen en is zelfs de wedstrijdleiding afwezig, een onmogelijke toestand! Bij problemen leidt dit tot narigheid en daarover kan Richard Lang meespreken in zijn partij tegen Cray Blitz, die hij overigens ondanks de ondervonden narigheid makkelijk won.

Zijn programma speelde onregelmatig en behaalde een onverdiende remise tegen het zwakke Zarkov. Door Rebel werd het finaal opgerold, bravo Polgar! Verder waren er een benauwde remise tegen het teleurstellende Sun Phoenix; en die weergaloze overwinning op Deep Thought, daar viel echt niets op af te dingen. Voor onze verbaasde ogen was Deep Thought gedurende de gehele partij de mindere van Mephisto en uiteindelijk werd hij afgeslacht. Het Deep Thought team, ook nu weer sympathiek en prettig sportief, feliciteerde Richard welgemeend en hartelijk. Deze partij en andere partijen uit dit toernooi kunnen eerst in de volgende aflevering worden behandeld, omdat deze bijdrage direct na terugkomst moest worden geschreven en geen tijd beschikbaar was voor het behandelen van de partijen.

In het begin van het toernooi speelde Rebel of de Polgar een hoofdrol. Het werd remise tegen Cray Blitz, omdat een torenindspel met pluspion voor Rebel net niet te winnen was. Dan de eclatante overwinning op de snelle Mephisto Portorose. Vervolgens de overwinning op BP. Na drie ronden stond Rebel op de tweede plaats! Maar door die hoge rangschikking moest achtereenvolgens tegen Deep Thought en Hitech worden gespeeld. Tegen Deep Thought ging het lang gelijk op, maar toen DT in het middenspel 11 ply(!) diep ging rekenen, verloor Rebel door een horizonefect. Tegen Hitech ging het ook heel erg

Jan Louwman: Impressies van de kampioenschappen in Leiden en Reno (Mephisto Polgar)

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 6 - december 1989) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

lang gelijk op, maar een klein en zelden voorkomend programmafoutje bezorgde Rebel verlies. Maar... van alle deelnemende programma's had Rebel (Polgar) alweer duidelijk de meeste weerstandspunten. Voor de zoveelste maal moest het programma verreweg het zwaarste programma afwerken. Gelet op het vertoonde spel leverde Rebel desondanks een prima prestatie. Wel sneuvelde in Reno Rebel's trotse record. Tot de nederlaag tegen Deep Thought bleef Rebel in vier toonaangevende toernooien, Londen, Portoroz, Leiden en Reno, gedurende 25 partijen ongeslagen. Het speelde vijfmaal remise en won twintig keer (90%). Een bijzonder goed resultaat!

In dit toernooi stelde Novag teleur. De sympathieke Dave Kittinger speelde ook met een 18 MHz hardware, doch met een geheel nieuw programma in ontwikkeling en met een hoge selectiviteit (5 ply). Dit bleek te riskant.

Zoals ik al opmerkte was de sfeer in dit toernooi als te doen gebruikelijk goed. Maar er waren geen bulletins, er was geen wedstrijdleiding tijdens de nachtelijke uren aanwezig en als uitzondering was er een niet al te sympathiek optreden van Hans Berliner (Hitech), die het blijkbaar niet verkroppen kan, dat zijn eertijdse voorspellingen over de toekomstige kracht van zijn programma allesbehalve bewaarheid zijn geworden. Immers, Deep Thought speelt duidelijk beter dan het programma Hitech. Weliswaar eindigden in dit toernooi beide programma's gelijk door de overwinning van Mephisto op Deep Thought, maar de manier waarop in dit toernooi Deep Thought van Hitech won was nogal indrukwekkend. Berliner had voor deze partij (niet zo correct) de gehele partij van Kasparov tegen Deep Thought gekopieerd en speelde dus op weinig originele wijze. In deze partij vermorzelde Kasparov Deep Thought en Berliner wilde dus zonder enige verdienste op gelijke wijze winnen. Het team van Deep Thought

had verzuimd zich tegen deze nogal laakbare handeling van Berliner in te dekken. Deep Thought kwam zeer slecht te staan, maar na een iets andere voortzetting bleek overduidelijk hoeveel beter de computerwereldkampioen speelt in vergelijking tot Hitech, die niets van zijn zeer voordelige stelling bleek te begrijpen. Na beschamend slecht spel van Hitech nam Deep Thought het initiatief over en speelde Hitech finaal van het bord. Zeer tot genoegen van alle aanwezigen, behalve Hans Berliner uiteraard. Een openingsval voor je computeropponent stellen kan nog, maar domweg partijen kopiëren is stijlloos.

Zo konden wij allen het Deep Thought team van harte feliciteren met deze overwinning, toen nog niet wetend hoe fraai twee dagen later Mephisto Portorose Deep Thought aan de kant zou schuiven, maar dan wel op eigen kracht en niet via een twijfelachtige manipulatie. Niet onvermeld mag blijven de uiterst positieve inbreng van Jonathan Schaeffer (Sun Phoenix). Hulpvaardig voor iedereen en met een grote kennis van zaken. Zijn programma presteerde teleurstellend. Dat werd vooral veroorzaakt door het erg zwakke eindspel. Het middenspel van Sun Phoenix is buitengewoon sterk. Zelfs tegen Deep Thought stond Sun Phoenix glad gewonnen, maar het verknalde een voorsprong van drie pionnen in het einspel. In meer partijen overkwam dit Jonathan. Tot besluit van al deze Amerikaanse ervaringen de volledige eindrangschikking uit steeds 5 partijen:

	MP	WP
1. Hitech	4	14½
2. Deep Thought	4	12½
3. Mephisto Portorose 68030	3	12½
4. Bebe	3	10
5. Rebel (Mephisto Polgar)	2½	15
6. Cray Blitz	2½	12½
7. Sun Phoenix	1½	14
8. B.P.	1½	12½
9. Novag X	1½	12½
10. Zarkov	1½	10½

Jan Louwman: Impressies van de kampioenschappen in Leiden en Reno (Mephisto Polgar)

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 6 – december 1989) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)